

خاطرات شهربار بادیگران

گلشنده گوزوم بلبله، تازه گله دوشدی
گوز یاشیم آخوب سیل کیمی سلندی
باسیلدی
فریاده يتون نازلی نگاریم سنله دوشدی
دوستا خدا گنجوب عمر عزیزیم گنجبه
گوندوز
دوستلار قانیری قولاریم سلسله دوشدی
گوزیاشی کیمی سالما منی گوزدن
اماندور
بیردن گوروسن اوغرووا اوغری دله
دوشدی
این را گفته تازه به پایان رسانده بودم
که ناگاه استاد فرمود، در مقطعش این
بیت را فوراً بنویس:
"تک قویما گلوم شهرباری گل
گنه یوخلا
بیردن گوره سن تاپدی اجل
فاصله دوشدی"
قابل تأمل است که در
چاپ های بعدی این ابیات هم
ویراستاری شده اند.
بیت پنجم در زبان مردم چنین
است:

دوشدو یادیمای آی. گونه بنزر اونیکاریم
گلشنده گوزوم بولبوله بیرده گوله دوشدی
و یا بجای مصرع: "دوستلار قانیری قول لاریما
سلسله دوشدی" چنین گفته می شود: "مجنون
اولراق قول لاریما سلسله دوشدی"
و یا در ویراستاری چاپ های بعدی "اولوم جای
اجل" را در مصرع پایانی می گیرد...
مصرع اول بیت ششم: "گوز یاشیم آخیب
سنل کیمی دریایه توکولدی"
در زبان مردم گفته می شود، که بیت کامل آن
اشاره به ماجرای "سارا" دارد.
اما ذکر "مجنون عشقی" سروده شاعر "منعم
اردییلی" بسال ۱۳۶۲ در جبهه، در همان ردیف و
قافیه، و پخش مکرر آن از رادیو، و نیز تأثیر آن در
ذهن حساس استاد شهربار را نیز نباید از نظر دور
داشت.

مجنون عشقی
منعم اردییلی. ۱۳۶۲

مجنونون انلیکی آدی دیلدن دیله دوشدی،
گوردی قالا بیلیمیر داخلی چولدن. چوله دوشدی.
بیر گول واریدی، دوره چمنزاریدی زیبا،
آخشام چاغی گلدی او گوزل منزله دوشدی.
گون باتدی غم آرتدی چولون آهولری یاتدی،
قوللار باشین اگدی او قدر چیلچیله دوشدی.
چرخین قارالان چهره سی کوبله بزه نندی
رخسار سیاهه انله بیل آبله دوشدی
اسدی او ییابانیده بیر باد غم انگیز
غمغر بورودی آتش عشقی ینله دوشدی
ینل دگسه قارالمیش اودی البته کوزدر،
یاندی کوله دؤندی، کولی کولدن کوله دوشدی.
صبح اولدی گونون شوکه سی داغلاردا گوروندی،
اندی فلقین قبرمیزی رنگی گوله دوشدی.

حیدربابا، گون دالیوی داغلا سین
اوزون گولسون بولقلارین آغلا سین
اوشاقلارین بیر دسته گول باغلا سین
ینل گلنده وئر گتیر سین بویانا
بلکه منیم یاتمیش بختیم او یانا
رسید، دختر بیجه ۶.۷ ساله ای با آغوش پر از
گل های صحرائی دوان. دوان بسوی شهربار آمد تا
گلهايش را بنماینده گی از سوی کودکان آذربایجان
تقدیم استاد کرده و آرزوی شهربار را برآورده سازد؛
استاد شهربار دختر کوچولو را در آغوش خود
گرفت و گریست و صحنه بسیار جالبی در این محفل
ادبی آفریده شد.

در این هنگام استاد شهربار شروع به خواندن
قطعه شعری به ترکی و در وزن حیدربابا کرد که
دوباره آتشی از احساس به مجلس زده شد...
واله می افزاید: روز ۲۰ آذر مهمانی دیگری به
میزبانی سهنت در منزل ایشان و با حضور استاد
شهربار و پروفیسور رستم علی آف ترتیب یافت که در
این مجلس استاد پس از اهداء یک جلد از نخستین
چاپ حیدربابا در تبریز با خط میرزا طاهر
خوشنویس، به سال ۱۳۳۲. همان بند متمم بند چهارم
حیدربابای جلد نخست را با شرح چگونگی
سرودنش در پایان همان کتاب نوشته و امضاء کرد.
نکته جالب در زمینه این است که هم آقای
نیک اندیش از حضورش در آن باغ (بدون نام
صاحب باغ) در کتاب خاطرات شهربار با دیگران
چاپ اول ۱۳۷۰، که در چاپ ها و جلدهای دیگر (در
خلوت شهربار) نام گرفت بر این امر صحنه می گذارد
و هم آقای واله حضور آقای نیک اندیش را تأیید
می کند اما با وجود این ماجرا، در خاطرات آقای
نیک اندیش به قلم خود، هیچ اشاره ای به بند متمم
حیدربابا، چگونگی سروده و خوانده شدن آن توسط
استاد شهربار نمی شود، چرا؟ معلوم نیست، این خود
جای سؤال است!...

توضیح اینکه زمان چاپ دیوان ترکی شهربار در
انتشارات بین المللی الهدی، من چند قطعه شعر
چاپ نشده استاد را ارائه کردم که هنگام ضبط
تلویزیونی بما خوانده بود و مکتوب آن باقی نمانده
بود. در این جریان آنچه از این بند در ذهنم بود به
آقای فردی گفتم که ایشان نیز در آن کتاب بدون ذکر
منبع آورده اند که حال مشاهده می شود چند کلمه آن
اشتباهی و جای دو مصرع آن عوضی است. که بدین
ترتیب اصلاح می شود.

و اما...
تک قویما منی "شهرباری" گل گننه یوخلا...
آقای نیک اندیش در بازگویی خاطرات خود
می گوید:
این شعر را من سروده ام و تنها بیت آخر که
تخلص شهربار را دارد متعلق به شهربار است:
بیرگون منیله یار آراسیندا گله دوشدی
اولمازدی گلایه آرادا ایش ینله دوشدی
تاب اتمزدیم آیریلیغا بیرجه دقیقه
گوندن گونه، آیدان آیا، ایلدن ایله دوشدی
چوخ سعی انله دیم دوشمیه بلکه دیله دردیم
اما نه قیلیم چاره کی دیلدن دیله دوشدی
آسان سانیردیم من مسکین غم عشقی
ساقی منه قیل چاره ایشیم مشکله دوشدی
دشدون یادیمای آی گونه بنزولی نگاریم

باخدی دندی ای چهره شب رونه یوباندین،
باتدین کنچن آخشام سفرین یوز ایله دوشدی.
گون چخدی چمن گولدی قیزیل گول لر آچیلدی،
گلدی اونون اطرافینا بیر قافله دوشدی.
اگلشدیله باهم دندیلر وای بونه حالدی؟
تیلیم دندی دوران دولانیب ایش ینله دوشدی.
سوز دؤندی دانشدی بیری پولدان بیری مالدان،
مجنونه آجیق گلدی بو سوزلر، گیله دوشدی.
دؤندی دندی پول صحتی عومری هدر انیلر،
اولدوزکی گوررسوز پولوز الدن. اله دوشدی.
بیر سوز دانشین کی ایکی دونیالره دگسین،
هنچکیم دنمه سین کی بو سوزون نافله دوشدی.
هر لحظه دانشدیز دانشین لیلی سوزوندن،
گلشنده گوروم بولبولوم هانسی گوله دوشدی؟
هر گون باخیرام عکسینه آینه دلده،
صد حیف اولما ماینمیزه فاصله دوشدی.
بیر اود بوروبوب قلبیمی هنچکیم دؤزه بیلمز،
بیر لحظه بو اود سؤنسه ایشیم موشکوله دوشدی.
ذراتیده ذر عالمی نه قرعه چکیلدی،
دیوانه لر آسوده، بلا عاقله دوشدی.
هر دل شرر عشقیده اولدلانمادی، گیل دیر،
خاکستری ینلدن ینله، سنلدن. سنله دوشدی.
هر دل شرر عشقیده خاکستره دوندی،
دریای بلادن قوتاروب ساحله دوشدی.
عشاق وطن جبهه ده غرق اولدولا فانه،
"منعم" وطن آراهی چولدن. چوله دوشدی.
ای انجمن شعریده، عشاق حسینی،
دیداریمیز آیدان. آیا، ایلدن. ایله دوشدی.